

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Natuurdoelanalyses Utrechtse Natura2000 gebieden	TELEFOONNUMMER	+31651755796
DATUM	18-04-2023	E-MAILADRES	wilma.timmers@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1794653814-5419	DOMEIN/OPGAVE	LLO
VAN	Wilma Timmers	TEAM	NEL
		PORTEFEUILLEHOUDER	Sterk
BIJLAGEN	<ol style="list-style-type: none">1. NDA Zouweboezem2. NDA Uiterwaarden Lek3. NDA Kolland & Overlangbroek4. NDA Noorderpark5. NDA Binnenveld6. NDA Botshol7. NDA Nieuwkoopse plassen en de Haeck8. NDA Oostelijke Vechtplassen		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Het afgelopen jaar zijn zes natuurdoelanalyses (NDA's) opgesteld van de Utrechtse Natura 2000-gebieden in opdracht van de provincie om inzicht te krijgen in de natuurkwaliteit en de gunstige staat van instandhouding van de Natura 2000-gebieden. Wij hebben kennis genomen van de NDA's, hebben deze aangeboden voor toetsing aan de Ecologische Autoriteit (EA) en maken ze hierbij openbaar. Uit de NDA's blijkt dat ondanks de uitvoering van reeds geborgde maatregelen de meeste Vogel- en Habitatrichtlijn doelstellingen (VHR-doelstellingen) in de Natura 2000-gebieden verslechteren. Om de gunstige staat van instandhouding te bereiken zijn aanvullende maatregelen nodig. Deze worden opgenomen in het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG). Wij kiezen ervoor om bij vergunningverlening een passende beoordeling te maken door per gebied en per geval te bekijken in welke mate vergunningverlening eventueel mogelijk is. Voor de beoordeling van handhaving- en intrekkingsverzoeken wachten wij het oordeel van de Ecologische Autoriteit af.

Inleiding:

De Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering (WSN, juni 2021) vereist dat de voortouwnemers van Natura 2000-gebieden, waaronder de provincies, Natuurdoelanalyses opstellen voor de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. De NDA's maken inzichtelijk of reeds uitgevoerde en geplande maatregelen leiden tot de gunstige staat van instandhouding van Vogel- en Habitatrichtlijn doelen. Als die maatregelen niet voldoende zijn, volgen uit de NDA's aanvullende maatregelen om de doelstellingen alsnog te bereiken. Wij zijn voortouwnemer van vijf NDA's. De NDA's van de andere Natura 2000-gebieden waarvan een deel ook in de provincie Utrecht liggen zijn opgesteld

door onze buurprovincies. Aanvullende maatregelen blijken in alle vijf Natura 2000-gebieden waar de provincie voortouwnemer van is, nodig te zijn. Deze aanvullende maatregelen moeten nog specifiek en concreter uitgewerkt worden in de gebiedsprocessen samen met alle gebiedspartners.

De provincie Utrecht heeft voor 1 april 2023 de vijf concept eindrapporten NDA's ter beoordeling aangeboden aan de Ecologische Autoriteit (EA). De NDA's, inclusief de beoordeling van de Ecologische Autoriteit, dienen te worden verwerkt in het provinciale Programma Landelijk Gebied (in Utrecht: UPLG). De EA zal niet vóór 1 juli 2023 alle vanuit de provincie Utrecht aangeboden concept eindrapporten van de NDA's hebben beoordeeld. Vanuit IPO is afgesproken dat de inhoud uit de niet beoordeelde concept eindrapporten echter wel worden opgenomen in de provinciale gebiedsplannen (voor Utrecht het UPLG). Met het UPLG doen wij een beroep op het transitiefonds Landelijk Gebied ter financiering van de aanvullende maatregelen uit de NDA's.

Vergunningverlening

Vanaf het moment dat wij kennis hebben genomen van de inhoud van de concept eindrapporten NDA's moeten de NDA's betrokken worden bij de beoordeling van vergunningaanvragen Wet Natuurbescherming, intrekkingverzoeken, voortoetsen en passende beoordelingen. De mogelijke consequentie is dat vergunningen minder makkelijk – of niet - afgegeven kunnen gaan worden. Wij kiezen voor een passende beoordeling door per gebied en per geval te bekijken in welke mate vergunningverlening eventueel mogelijk is.

Uit de NDA's volgt dat in alle Natura 2000 gebieden in Utrecht in meer of mindere mate sprake is van overschrijding van de KDW. Om vergunningverlening mogelijk te maken moet het duidelijk zijn dat de stikstofruimte niet nodig is om de overschrijding van de KDW op te lossen, dit is het zogenaamde additionaliteitsbeginsel. Dit heeft niet alleen consequenties voor de reguliere vergunningverlening, maar ook voor de legalisatieprogramma's waarbij een noodzaak bestaat om extern te salderen, zoals bijvoorbeeld de legalisatie van de PAS-melders. Voor beoordeling van handhaving- en intrekkingverzoeken wachten wij het oordeel van de Ecologische Autoriteit af.

Toelichting:

In de provincie Utrecht zijn vijf Natura 2000-gebieden waar de provincie voortouwnemer van het opstellen van de NDA is: Zouweboezem, Uiterwaarden Lek, Kolland & Overlangbroek, Botshol en Binnenveld.

Per Natura 2000-gebied is voor alle Vogel- en Habitatrichtlijn doelstellingen beoordeeld of de gunstige staat van instandhouding is gehaald. Voor elke VHR doelstelling is de instandhoudingsdoelstelling op de meerdere momenten beoordeeld waarbij het de vraag is of in de huidige situatie dan wel met de uitgevoerde en geplande maatregelen dan wel met de aanvullende maatregelen verslechtering wordt tegengegaan én de instandhoudingsdoelstelling wordt gehaald. Onder de genomen en geplande maatregelen wordt verstaan de PAS herstelmaatregelen en Programma Natuur maatregelen. In de provincie Utrecht zijn bijna alle PAS herstelmaatregelen uitgevoerd. De Programma Natuur maatregelen worden vanaf nu tot aan 2025 uitgevoerd.

De beoordeling is uitgevoerd met de onderstaande indeling:

Ja: Dit betekent: het vastgestelde pakket maatregelen maakt realisatie van instandhoudingsdoelstellingen mogelijk door het op orde brengen van de condities daarvoor.

Ja, mits: Dit betekent: het vastgestelde pakket maatregelen voorkomt verslechtering van stikstofgevoelige habitats, maar er zijn aanvullende maatregelen nodig voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen op lange termijn. Dit leidt tot verdere verkenning van aanvullende maatregelen. Dat kunnen zowel bronmaatregelen zijn als natuurherstelmaatregelen.

Nee, tenzij: Dit betekent: met de vastgestelde maatregelen valt verslechtering niet uit te sluiten. De natuurdoelanalyse maakt in dat geval duidelijk wat de knelpunten zijn.

Uit de NDA's blijkt dat na uitvoering van de uitgevoerde en geplande maatregelen voor alle Natura 2000-gebieden de meeste Vogel- en Habitatrichtlijndoelstellingen (VHR-doelstellingen) verslechteren. Oordeel is nee, tenzij (zie tabel 1).

Tabel 1: Aantal VHR doelstellingen per gebied en per beoordeling van de staat van instandhouding in de huidige situatie en na uitvoering van de geborgde maatregelen.

gebied	Huidige situatie				Na uitvoering geborgde maatregelen			
	ja	ja, mits	nee,tenzij	geen data	ja	ja, mits	nee,tenzij	geen data
Kolland&OLB			1				1	
Zouweboezem	1		12		1	4	8	
Uitw. Lek		1	4			1	4	
Botshol	3	1	4	1	3	2	3	1
Binnenveld	1	1	2	1	1	1	3	
Noorderpark	11	3	12	3	11	5	10	3

De reden waarom de staat van instandhouding na de uitvoering van de uitgevoerde en geplande maatregelen niet wordt gehaald heeft te maken met verschillende drukfactoren. Zie figuur 1 voor die drukfactoren.

Figuur 1. Drukfactoren

In de NDA's zijn per gebied de drukfactoren per VHR doelstelling beoordeeld en beschreven. Het blijkt niet mogelijk per gebied en VHR doelstelling aan te geven welke van de drukfactoren de belangrijkste is. Voor alle gebieden geldt dat alle drukfactoren in meer of mindere mate een rol spelen. Stikstof blijft daarbij een belangrijke drukfactor voor alle gebieden, behalve voor Kolland & Overlangbroek en voor Uiterwaarden Lek in 2030.

Aanvullende maatregelen

Om de drukfactoren te verminderen en een gunstige staat van instandhouding te bereiken in onze Natura 2000-gebieden zijn aanvullende maatregelen nodig, bovenop de al geborgde maatregelen. In de Utrechtse NDA's is een algemene beschrijving van de mogelijke aanvullende maatregelen opgenomen. Deze moeten nog specifiek en concreter uitgewerkt worden in de gebiedsprocessen samen met alle gebiedspartners. De aanvullende maatregelen moeten worden opgenomen in het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG). Daarmee leggen we vast wat er moet gebeuren. De aanvullende maatregelen worden geborgd door deze later op te nemen in het Natura 2000-beheerplan, waarmee duidelijk wordt hoe we dit gaan doen.

Enkele voorbeelden van extra maatregelen zijn:

- maatregelen voor afname stikstofdepositie en verminderen input nutriënten,
- optimalisatie hydrologie zoals peilverhoging, toename kwelinvloed, inlaat schoon water, aanleg helofytenfilter, baggeren poelen en watergangen,
- verbinden van habitattypen,
- stoppen agrarisch gebruik binnen gebieden,
- reduceren begrazing van ganzen en rivierkreeften.

De inschatting is dat met de aanvullende maatregelen de VHR doelen gerealiseerd kunnen worden. Echter, een harde garantie voor het behalen van de gunstige staat van instandhouding is niet te geven. Klimaatverandering is één van de oorzaken van deze onzekerheid.

Financiële consequenties:

n.v.t.

Vervolgprocedure / voortgang:

De NDA's zijn op 19 april 2023 openbaar gemaakt op de website van de provincie Utrecht (<https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/toekomst-landelijk-gebied/natuurdoelanalyses>). Er staat een algemene toelichting en links naar de NDA's en de samenvattingen. Ook worden de NDA's via een link geplaatst op de website van BIJ12, de uitvoeringsorganisatie van het IPO ([Natuurdoelanalyses – BIJ12](#)). Via die website zijn de NDA's van alle provincies te vinden.

Aanvullend worden de partijen in de gebieden geïnformeerd. De gebiedscoördinatoren informeren hun gebiedspartners, met een link naar de relevante pagina op de website. Gebiedspartners worden ook uitgenodigd voor een informatiesessie voor een toelichting op de NDA per Natura 2000-gebied. Wij informeren u tijdens de infosessie van 10 mei 2023 over de inhoud van de NDA's en het UPLG. Zodra wij de beoordeling van de NDA's van de Ecologische Autoriteit hebben ontvangen, zullen wij u opnieuw informeren.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen